GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 57. 16. Maia 1823.

Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienia
C. K. Rządu kraiowego.

I. Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 27. Stycznia r. b. i stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z d. 8. Grudnia 1820 raczył Franciszkowi Gruber uprzywileiowanemu fabrykantowi narzędzi stolarskich i instrumentalnych, mieszkaiącemu na Widenie w ulicy Alleegasse zwaney pod Nrm. 55 tudzież Ferdynandowi Feugel maystrowi slusarskiemu w Fünfhaus przy ulicy Jańskiey pod Nrm. 16, i Andrzejowi Müllerowi fabrykantowi sprzężyn zegarowych na przedmieściu Braunbirschengrund zwanem pod Nrm. 59 mieszkaiącym, nadadź 10letny przywiley na wynalazek nakładania żelaza stalą laną i platyrowania, tudzież wyrabiania stali w cienszych blachach stalowych, a to od cienkości papieru aż do naywiększey gruboości, i tak dowolney wielkości, szerokości i długości, iż ią na wierzch lub do środka użyć można, a przez to poprawienia wszelkich narzędzi kraiących, tokarskich, dłutowych, nadania onym twardości aż do kraiania szkła, a w częściach gdzie tego potrzeba nadania znowu miękkości aż do ciągnienia, oszczędzeniem przytem wiele materyiału palnego; daley robienia z żelaza stalą nałożonego wszelkich narzędzi bardzo trwałych i lepszych iak zagraniczne, dla stolarzów, tokarzów i rzeźbiarzów, czyli to do obrabiania kamienia, żelaza, kruszcu albo kości; nakoniec reparowania wszystkich i nieużytych narzędzi, które na długość nie wiele uszkodzone są.

II. Celem lepszego uposażenia trywiialney szkoły mołdawskiey w Suczawie, Cyrkułu Bukowińskiego zapewnili: Sąd gminny miasta Suczawy rocznie 20 ZR. W. W. Paroch gr. niennicki w Ipotescie Jan Petei 2 korce kukurudzy w ziarnie. Gminy do tey szkoły należące rocznie 12 ZR. W. W., prócz tego bezpłatny dowóz 2 sągow kubicznych drzewa opałowego z lasów kameralnych St. Illier. Gminna Kut 25 ZR. W. W. rocznie. Dzierżawca dóbr Bossancze Mikołay Petrowicz 2 korce kukurudzy w ziarnie, przez czas trwaiącey iego dzierżawy. — Rząd kraiowy podaie z upodobaniem te powszechny pożytek na celu maiące czyny, do wiadomości publiczney.

N. Pan naywyższą uchwałą z d. 12. Kwietnia r. b. nadać raczył nayłaskawiey przy łacińskim katedralnym Kościele w Przemyślu uwolnioną honorową Kanonią Proboszczowi i Dziekanowi w Jaworowie Kasprowi Małeckiemu.

Kurs Wiedeński z dnia 5go Maia: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 81 3/16 — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. 115 1/4. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. 97 1/4. — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M. K. —— Kurs na Augszburg za 100 Kur. —— Br. Usc. — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 894 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Brazyliia i Portugaliia.

Do listu pisanego z Lizbony d. 26. Marca a umieszczonego w Dzienniku rozpraw następuiący dołączono dodatek: »Właśnie po wszystkich ulicach stolicy ogłaszaią z uniesieniem wiadomość o zwycięztwie odniesionem nad powstańcami w północney części Królestwa. Niektórzy twierdzą, że strata tych ostatnich wynosiła do 400 ludzi, inni mówią że tylko 100. Na wszelki przypadek chociaż zwycięztwo to w samey istocie się stało, nie wiele ma znaczenia.« Wiadomośc ninieysza wspomniana w owym dodatku ściąga się do depeszów Jenerała Rego posłanych Ministrowi Gonsalves de Miranda z główney kwatery Amarante d. 24. Marca, których gazeta Lizbońska pod d. 28. Marca udziela i gdzie wspomniony Jenerał mówi w szczególności. »Ponieważ stanowiska koło Tamegi do tak obronnego przyprowadziłem stanu, że wszelki atak, który Amarante mógł przypuścić, byłby bezowocny, zrobił więc tenże postanowienie uderzyć na mnie w moiem stanowisku pod Amarante, gdzie oczekiwałem posiłków znayduiących się w drodzę. Amarante postąpił d. 22. wieczorem z Mondim de Basto ku moiemu prawemu skrzydłowi, a 23. z początkiem dnia strzelał na Villa Ponca de Tamega i Ca-

)(

tam. Lecz był to tylko atak pozorny; właściwym iego zamiarem było uderzyć na Amarante dla zyskania przeyścia przez Tamegę. Zaledwo zmiarkowałem iego zamiar, posłałem natychmiast do Amarante 5ty pułk strzelców w posiłku; zdążył ón tam wśród naymocnieyszéy potyczki i zniweczył plan Hrabiego Amarante. Podług doniesień Pułkownika Saares dowodzącego w Amarante zostawił nieprzyiaciel 200 ranionych w rękach zwycięzcy, 300 żołnierzy (po części wprzódy poymanych) przeszło na naszą stronę. Przytém donosi Pułkownik Queyros że również dawniey poymany 21. pułk opuścił ze sztandarami i z trzema działami powstańców i przeszedł znowu do Konstytucyionistów. To samo uczyniła dywizyia iazdy drugiego pułku złożona z 60 ludzi, która w Villaviciosa uciekła. (Strata Amarantego nie była podaną; Saares utracił 51 zabitych, ranionych i rozpędzonych.)

Hiszpaniia.

Dziennik rozpraw udziela nam następuiącego rapportu woyskowego, ponieważ zawiera w sobie wiele poiedyńczych mniey znanych szczegółów: »Główna kwatera Xiążęcia naczelnika wyruszyła d. 17. Kwietnia z Tolozy do Wittoryi. Dnia następuiącego przeydzie Marszałek Oudinot z pierwszym oddziałem przez Ebro; iego przednia straż znaydowała się w Poncorbo. Hrabia Molitor wyruszył z drugim oddziałem ku Nawarze dla działania w Arragonii. Xiążę Hohenlohe z dywizyią Jenerała Conchy i z oddziałem Hiszpańskim pod dowództwem Jenerała d'Espagne opasał Pampelunę. Dywizyia Canuel maiąca zaiąć prowincyią Guipuscoa pospiesza iuż dla zluzowania dywizyi Bourkego z pod St. Sebastian. Dywizyia ta wysłała dwa bataliony do zamku Guetaryyskiego, które natychmiast zaięły miasto, poymały kilka ieńców i odebrały iedno działo. Woysko broniące tego miasta cofnęło się do twierdzy. Dowódca iego chciał się w niéy bronić, lecz od strony morskiéy opasany barkami Hiszpańskich Rojalistów, a od Francuzkiego woyska zagrożony mocnym atakiem, poddał się w przeciągu dnia wczorayszego. Załogę i 200 ludzi czelnego woyska, między którémi znaydowało się dwóch Pułkowników i dziesięciu Officerów poymano w niewolą. W samym zamku znaleziono 5 dział z potrzebnemi do tego należytościami. Jenerał Porucznik Hrabia Bourke uczynił Xiążęciu Naczelnemu wodzowi pomyślne doniesienie o dzielności Podpułkownika 35go pułku kieruiącego tą rozprawą, przyczém dopomagał mu Horrie naczelnik batalionu 30go pułku. Woysko przy téy sposobności okazało powtórnie swoię gorliwość. Hiszpański rojalistyczny oddział pod dowództwem Quesady wkroczył do Bilbao. Wszędzie bywa nasze woysko naylepiéy przyymowane; wszędzie pannie zaufanie, a ponieważ nayzupełnieysza karność utrzymana w woysku, iest więc żywności podostatkiem a mieszkańcy nigdzie nie przerywali swoich zwyczaynych zatrudnień. — Owe dywizyie iazdy co dla rzadkości paszy musiały zastanowić się za Bajonną powyżéy Oleronu i Pau wyruszą teraz i d. 17. maią weyść do Hiszpanii. — Główna kwatera Villa-Real. — Jenerał Major Guilleminot.

Dnia 26. Kwietnia popołudniu przybyły do Strasburga następuiące telegraficzne depesze: »Dnia 18. Kwietnia przeszła przez granicę piąta dywizyia czwartego oddziału wśród okrzyku: »Niech żyie Król!« Katalończykowie przyięli woysko nasze z radością.

Gazeta »Gwiazda« i Dziennik Rozpraw zawieraią wiadomości z Wittoryi aż do dnia 17. Kwietnia wieczorem, z których to co następnie, iest nayszczególnieysze: »Hiszpańska Junta i Królewski Kommissarz opuścili dnia 15. t. m. Tolozę. Tego samego dnia wieżdżał Marszałek Xiążę Reggio ze swoim głównym sztabem na czele swoiéy przedniéy straży wśród uniesień ludu do Wittoryi. I Xiążę Angoulême, który nocował w Mondragon, przybył tam po południu. Xiążę Reggio został się tam dla naradzenia się z Xiążęciem Angoulême, lecz dnia następuiącego miał iuż odiechać do swoiego woyska, które z tamtéy strony Ebro robiło postępy. Most koło Mirandy nie był zburzony, a w przechodzie przez rzekę nie znaleziono żadnego oporu. Przednia straż Marszałka wkroczyła do Pancorbo, zkąd wyszli Konstytucyioniści zagwoździwszy wprzódy dziewięć dział. I Logrono także opuścili. A zatém dywizyia Jenerała Obert (z 1go oddziału woyska) wyruszy iutro ku téy stronie, dla ulżenia Jenerałowi Molitor w pochodzie ku Sarragossie, lecz zostawi oddział blokuiący przed Pampeluną. Jenerał Obert po naszéy lewéy stronie utrzymywać będzie związek między pierwszym i drugim oddziałem. Zdaie się, że Jenerał Ballesteros cofnął się z pod Ebro w głąb kraiu. Wiadomość owa nie potwierdza się, że Hiszpanie chcieli się trzymać w Lerma, między Burgos i przesmikiem gór Samosierra. Burgos poddało się. Wiadomości ze Stolicy są przyiemne. Stronnictwo rewolucyyne zaczyna się przekształcać; wielu Radców Stanu myślało o obradach i za dni kilka spo-

dziewamy się ważnych doniesień z Madrytu. Jenerał Longa po wielu trudnościach uznał d. 14. t. m. Juntę w Tolozie. I to także iest rzecz ważna. Trappista znayduie się w Bilbao, gdie wydał kilka odezw.«

W liście z Paryża pod d. 21. Kwietnia piszą: »Przez telegraficzne bulletyny, których nam nasze Dzienniki udzielaią, wiemy iuż o wykonaném przeyściu przez Ebro. Ostatnie depesze przysłane przez gońca z główney kwatery Wittoryi donoszą, że przeyście nastąpiło bez żadney przeszkody, częścią koło Mirandy, częścią pod St. Herrera, i że przednia straż wkroczyła do Starey Kastylii, z któréy to prowincyi po większéy części wyszli Konstytucyioniści i cofnęli się ku Waladolid. Twierdzą, że duch powszechny bardzo otwarcie wyrażał się tam przeciw systematowi Stanów i że to spowodowało Jenerała Ballesteros nie trzymać dłużey woyska swoiego w Starey Kastilii. Pod Sarragossę maią bydź zgromadzone siły zbroyne Konstytucyionistów. Mówią, że ich przednia straż skoncentrowała się w Tudeli. Całe lewe skrzydło woyska Francuzkiego pośpiesza w tym kierunku. Pod Pampeluną nie zaszło ieszcze nic ważnego. Oblężenie St. Sebastianu wkrótce ma nastąpić. Coraz więcéy woyska Wiary ściąga się do zachodnich prowincyy; oddział Longi ma wpaść do Montanny, gdy tymczasem Quezada wyruszy z Biskai ku Leonowi.«

Monitor z d. 24. Kwietnia zawiera w swoim urzędowym oddziale następuiące wiadomości z Hiszpanii od woyska Francuzkiego:

»Główna kwatera woyska iest od wczoray w Wittoryi. Ma tam dni kilka pozostać. Miasto okazywało wiele uniesień, gdy Xiążę Jegomość przybywał. Równie, iak wszędy, gdzie się ten Xiążę znaydował i tu wyrażano swóy sposób myślenia, przez ognie, festyny i tańce.«

»Marszałek Oudinot iuż od dni kilku przeszedł przez Ebro, woysko iego zaięło Brivieskę. W zamku Pancorbo znaleziono 31 dział, między którémi 15 było kruszcowych. Marszałek uda się do Burgos; życzenia całéy ludności wyrażane po kilkakrótnie przez Władze téy Stolicy Starey Kastylii wzywaią tam woysko Francuzkie.«

»Dywizyia Oberta zaięła wczoray Logrono. Miasto to bronione było przez 800 do 900 ludzi, między którémi znaydowało się 300 konnicy pod dowództwem Brygadyiera Sanchez Julien. Ponieważ Parlamentarz posłany z wezwaniem do poddania się przyięty został karabinowémi wystrzałami, przeto most i oszańcowane bramy miasta odebrane zostały przez iednę kompaniią woltyżerów. Potém wkroczył Jenerał Victor na czele swoiéy iazdy i po dosyć uporney potyczce z woyskiem, które się zgromadziło na drodze do Soryi, przełamał iego szeregi, wziął mu w niewolą Jenerała, wielu Oficerów i 200 ludzi i zdobył sztandar z mnóstwem broni i rzeczy woiennych. Oprócz tego zabito wiele ludzi nieprzyiacielowi, a między innemi i iednego Pułkownika. My mieliśmy tylko kilku ranionych. Ubolewać potrzeba, że między tych liczbą znayduie się Pułkownik Miller (od huzarów Niższego Renu), który na czele swoiego pułku na nayświetnieyszy odważał się atak. Lecz iego rana, chociaż dosyć głęboka, nie wznieciła wszelako żadney obawy. Jenerał Obert oddaie naywiększe pochwały męstwu Marszałka polnego Hrabiego Vitre przy téy potyczce, w któréy woysko dywizyi iego dowiodło, że co się tycze gorliwości i odwagi, może bydź wrówni z tém położone, które iuż okazało przychylność swoię ku Królowi.«

»Drugi oddział postępuie ku Sarragossie i w Nawarze bywa zupełnie dobrze przyymowany.«

»Xiążę Hohenlohe składa z trzecim oddziałem blokadę St. Sebastianu i Pampeluny.«

»Pułki Królewskiéy gwardyi składaiące iednę część oddziału posiłkowego pod dowództwem Jenerała Hrabiego Bordesoult weszły wczoray do Wittoryi.«

»Królewskie woysko domowe (*Maison militaire du Roi*) i oddziały iazdy znaydują się iuż w pochodzie i wkrótce z woyskiem się połączą.«

»Rojalistyczne Hiszpańskie woysko ciągle ieszcze pokrywa po stronach obroty naszego woyska i przyczynia się do wyśledzenia nieprzyiaciela.«

»Żywność mamy zapewnioną; podziwienia godna karność panuie zawsze między woyskiem; kray przez który ono przeciąga nie czuie żadney woyny, a drogi publiczne są zupełnie bezpieczne.«

»W główney kwaterze w Wittoryi d. 19. Kwietnia 1823.«

»Na rozkaz Xiążęcia Jegomości:«

»Jenerał Major Hrabia Guilleminot.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Kuryier Londyński z d. 22. Kwietnia donosi: »Nowy plik papierów, które dzisiay wieczorem Parlamentowi w Izbie Wyższéy przez

Hrabiego Liverpool, a Izbie Niższéy przez P. Canninga przełożone zostały, składaią się z samych aktów urzędowych, dzielą się na trzy klassy podług trzech oddziałów: Hiszpanii, Francyi i Portugalii i zabieraią dziesięć stron arkuszowych.«

»Pierwsza klassa zawiera Notę poufną podaną w Maju 1820 przez Lorda Castlereagh Gabinetom Austryi, Francyi, Pruss i Rossyi względem Spraw Hiszpańskich. — Następuiące instrukcyie ułożone przez Margrabiego Londonderry posłane były Xiążęciu Wellington d. 14. Września:«

»Co się tycze Hiszpanii, nic ani dodać, »ani odmienić nie można w polityce dotąd za»chowywanéy. Staranność o bezpieczeństwo »Królewskiéy rodziny, uważanie naszych zobo»wiązań uczynionych Portugalii i niemiesza»nie się w sprawy wewnętrzne tego kraiu, to »powinno bydź podstawą polityki JKMości.«

»Po tym urzędowym akcie następuią depesze Xiążęcia Wellingtona do P. Canning z Werony d. 29. Października 1822 posłane; daléy depesze P. Canning do Xiążęcia Wellington z d. 8. Listopada 1822, gdzie tenże Xiążęciu z iego postępowań zupełne wyraził zadowolenie, »iż przestrzegał dobra (*bona of»ficia*) JKMości w umowach między Francyią »i Hiszpaniią« — nareście *memorandum* we względzie zachowania się Hiszpanii podane przez P. Jabat (Hiszpańskiego Posła) P. Canningowi d. 18. Lutego 1823. roku.«

»Klassa aktów urzędowych tyczących się Francyi, składa się z depeszów P. Canninga do Sir Ch. Stuarta z d. 31. Marca 1823 z dołączeniem do nich kopii wcale ieszcze nieznaiomego traktatu zawartego między Królem W. Brytanii i Królem Hiszpańskim r. 1814. Był ón początkowo artykułem taiemnym, ale ponieważ JKMość wzbraniał się dać mu w takim charakterze swoiego potwierdzenia, przemieniony został w tytule na artykuł oddzielny.«

»Król Jmć Katolicki zobowiązał się w nim »nie wdawać się w żaden traktat, ani w żadną »umowę z Francyią, bądź własności znanéy »pod imieniem paktów familiynych bądź iakiéy in»néy, któreby niepodległość Hiszpanii nad»werężały.« Artykuł ten oddzielny składał niezupełną część traktatu przymierza i przyiaźni podpisanego pod d. 5. Lipca (1814). Potém następuią depesze Sir Ch. Stuarta do Pana Canninga, datowane w Paryżu pod d. 7. Kwietnia 1823, w których Sir Charles mówi: »P. Chateaubriand zapewnił mię, że »Rząd Francuzki postanowił szanować zobowią»zania znayduiące się w udzielonym mu prze»zemnie artykule (w powyżéy wzmiankowanym »artykule oddzielnym.)«

»Trzecia i ostatnia klassa tyczy się Portugalii i zawiera pięć aktów urzędowych: P. Canninga do Sir Ch. Stuarta z d. 3. Grudnia 1822, Sir Ch. Stuarta do P. Canninga z Paryża d. 12. Grudnia 1822.; P. Chateaubrianda do sprawuiącego Portugalskie interesa w Paryżu z d. 7. Marca 1823, którego Wice-Hrabia Marcellus P. Canningowi udzielił. Nrem. 4. iest Nota P. Chateaubrianda posłana do sprawuiącego Francuzkie interessa w Lizbonie z Paryża d. 23. Stycznia 1823 i podobnież przez Wicehrabiego Marcellus P. Canningowi udzielona, gdzie między innemi to się znayduie: — »WPana instrukcyie zawsze zmierzały ku te»mu, ażebyś Rządowi Portugalskiemu udzielał »zapewnienia, że nasze woienne przygotowa»nia nie tyczą się Portugalii; że utrzymy»wanie woyska w Pireneach nie ma innego »zamiaru, iak tylko, ażeby ie uzbroić w przy»padku, gdyby nasza ziemia, albo nasze insty»tucyie miały bydź od Hiszpanii zagrożone »i gdyby postępowanie tego ostatniego Mocar»stwa spowodowało do nieodzownego rozerwa»nia związków: lecz sprawę Hiszpanii od»dzielamy od Portugalii, bo przeciw temu »Mocarstwu nie mamy żadnych żalów, przeto »życzymy sobie utrzymać z niém nasze stosun»ki.« — Pod Nrem. 5., ostatnim z tych aktów urzędowych są depesze posłane od Sir Charles Stuarta do P. Canninga i zawieraią w szczególności zasady wyrażone przez P. Chateaubrianda.«

T u r c y i a.

Ostatnie doniesienia z Konstantynopola z d. 10. Kwietnia umieszczone w Dostrzegaczu Austryiackim z d. 6. Maia, zawieraią mało co ważnego. Wiadomość o uzbroieniu Baszy Skutary nadeszła tam właśnie przed odchodem poczty. W dniach poprzedniczych wyszło na morze wiele fregat i korwet. W. Sułtan okazywał naywiększą osobistą czynność i często po kilka godzin zabawiał się u Kapudan Baszy. Dnia 10. z. m. przybył nawet wcale niespodziewanie do rady Ministrów i był na niey ze cztery godzin, co ieszcze szczególnieyszą iest rzeczą, właśnie, że w nocy umarł nowo narodzony syn iego, Xiążę Achmet. (Ma teraz tylko iednego dziesięcioletniego syna.)

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.